

URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKIEM

Wychodzi
10 i 25. każdego miesiąca.
Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie	5 zł. — ct.
półrocznie	2 „ 50 „
kwartalnie	1 „ 25 „
miesięcznie	— „ 45 „

Reklamacje nieopieczowane wolne są od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczba 9

Ogłoszenia
jednorazowe przyjmują się za opłatą 6 centów, kilkorazowe za opłatą 5 centów od wiersza drobnym drukiem.

Treść: Przegląd miesięczny. — Pragmatyka służbowa dla administracyjnych urzędników państwowych. (e. d.) — Praktyka sądowa (Ks. orz. najw. Tr. sąd. [N. 114]). — Administracja (Petycja gal. urzędników podatkowych. — Sprawozdanie komisji budż. Izby posłów R. p. [Dok.] — Praktyka administracyjna [Zasady orzeczeń Władz centralnych]. — Zbiór normaljów administrac. [Sprawy kościelne]. — Stowarzyszenia (Towarzystwo prawnicze w Kosowie). — Wiadomości potoczne (Drukarze i redaktorowie. — Urząd pocztowy na górze Synaj). — Wiadomości urzędowe (Opróżnione posady. — Mianowania. — Przeniesienia. — Wyszczególnienia). — Od Administracji. — Ogłoszenia prywatne.

Od e i n e k: Zasady prawa karnego wojskowego. Napisał Dr. Jul. Morelowski. [C. d.]

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów 23. maja 1884 r.

Z Rady Państwa. — Odpowiedź na interpelację w sprawie konfiskaty dzienników — Postępowanie obiektywne. — Reforma ordyn. adwokackiej. — Kolej północna. — Centralizacja kolei państwowych. — Sejm krajowy.

Zbliża się koniec posiedzeń Rady Państwa, która z dniem 27. b. m. ma być na czas feryj letnich odroczone.

Z obrad pełnej Izby poselskiej zaznaczamy odpowiedź ministra sprawiedl. Dra Prażaka na interpelacje posłów Forregera i Prombera tyczącą się rozporządzenia, aby w razie konfiskaty dzienników nie dozwalać drugiego wydania z próżnym miejscem. Odpowiedź podaje, że rozporządzenie z dn. 12. kwietnia 1884 r. w tym przedmiocie wydane, nie mówi o niedozwalaniu drugiego wydania, lecz nakazuje nie wymieniać przed wyrokiem sądowym miejsc inkryminowanych, jeżeli wydawca nie zobowiąże się do zapełnienia tych miejsc innymi artykułami. Co do słuszności tego rozporządzenia odpowiedź mówi, że rozporządzenie z 12. maja 1872 r. mocą którego polecono prokuratorom wymieniać na żądanie redakcji jeszcze przed wyrokiem sądowym artykuł inkryminowany, wypłynęło nie z obowiązku, lecz z uprzejmości rządu, pragnącego dziennikom ułatwić drugie wydanie skonfiskowanego numeru, za którą to uprzejmość dzienniki odpłacały się wydaniem nowego nakładu z pustym miejscem i napisem: „skonfiskowano”, prawdopodobnie w zamiarze wyprawiania demonstracji przeciw rządowi lub przynajmniej przeciw organom czuwającym nad prasą. Trzeba więc było szukać sposobów dla zapobieżenia takiemu postępowaniu, a znaleziono je w zmienieniu rozporządzenia z roku 1872, czemu też nie sprzeciwia się żadna ustawa, skoro wymienianie inkryminowanych artykułów także nie jest przepisaniem.

Do kwestji tej jeszcze powrócimy. Tu tylko czujemy się spowodowani do oświadczenia, — a sądzimy, że zgodzi się na to cała poważna prasa — że pozostawianie w drugim wydaniu miejsc pustych z napisem „skonfiskowano”, bywało zawsze wynikiem konieczności spiesznego wydania drugiego nakładu i niemożności zastąpienia zaraz artykułu inkryminowanego innym odpowiednim; bynajmniej zaś nie chęci jakiejs demonstracji, na której podobno nikomu nie zależał nie mogło. Słusznie zaznaczył poseł Forreger, że jeżeli taki napis uważany jest za demonstrację przeciw rządowi, to rząd rossyjski, smarując dzienniki na czarno, jeszcze więcej sam przeciwko sobie demonstruje.

Zaznaczamy także przyjętą przez Izbę rezolucję o zmianę § 493 proc. kar., wezwaniem do rządu, aby wniósł projekt ustawy w tym duchu, że postępowanie obiektywne wtenczas tylko nastąpić może, gdy nie ma osoby, którąby jako odpowiedzialną za druk ścigać można.

Komisja prawnicza załatwiła przedłożenia o reformie ordynacji adwokackiej. Przy postanowieniach o działaniu wstecz tej ustawy przyjęto 9. głosami przeciw 8 wniosek posła Madejskiego, według którego ci kaudydaci adwokatury, którzy już teraz posiadają jednoroczną praktykę sądową lub adwokacką, nie potrzebują odbywać dwuletniej sądowej praktyki i mogą jak dotąd po siedmiu latach otwierać kancelarje adwokacką. — I o tym przedmiocie bliżej jeszcze pomówimy.

Układ rządu z koleją północną, przekazany przez Izbę komisji kolejowej, sprowadził znane już Czytelnikom naszym z pism codziennych uchwały tej komisji, oświadczające się przeciw temu układowi i mieszczące pośrednio zalecenie upaństwowienia tej kolei. Uchwały te nie przyjdą już pod obrady pełnej Izby, a gdy termin zastrzeżony do układu upływa w czasie feryj Izby — rzecz prawdopodobnie w sesji zi-

mowej w innej formie przyjdzie na stół Izby.

Kwestja decentralizacji kolejowej podobno już stanowczo upadła. Statut organizacyjny kolei państwowych ma być 1. czerwca ogłoszonym, a zarysy jego zapowiadają najściślej centralizację. Najwyższą władzą kolei państwowych ma być osobna przy ministerstwie handlu urzędzić się mająca sekcja; nadto jako władza centralna samoistna urzędować ma w Wiedniu dyrekcja jeneralna, której wszystkie bez wyjątku koleje państwowe w całej Austrii podlegać mają, a mianowicie Dyrekcję ruchu. Tych w Galicji mają być dwie, jedna we Lwowie dla zarządu kolejami we wschodniej części kraju od Husiatyna po Chyrow z linjami pobocznymi, druga w Krakowie dla kolei państw. w zachodniej części kraju od Żywca i Oświęcimia po Zagórz z przylegającymi odnogami.

Dla szczupłości miejsca ograniczamy się dziś na powyższych uwagach; nie omieszkamy zaś użyć feryj parlamentarnych na bliższe omówienie niektórych kwestyj, bliżej obchodzących stan urzędników.

Ze spraw krajowych zaznaczamy wieść, że odroczone sejm krajowy zbierze się w czerwcu na 2-3 tygodniowe obrady.

Pragmatyka służbowa dla administracyjnych urzędników państw.

(Ciąg dalszy).

Co do wymaganej kwalifikacji, to przedewszystkiem każdy kandydat do conceptowej służby tak sądowej jak też administracyjnej wykazać się musi ze złożonych trzech teoretycznych egzaminów państwowych, a nadto z czwartego egzaminu praktycznego.

Co do tego ostatniego zaś, praktykanci administracyjni nie tylko nie w lepszym, ale raczej w trudniejszym są położeniu aniżeli praktykanci sądowi.

Ci ostatni bowiem składają swój egzamin praktyczny (sędziowski) z tych samych przedmiotów z jakich już przy drugim popisie teoretycznym byli egzaminowani, a skutkiem tego wstępując na praktykę są już zaopatrzeni w potrzebny zapas wiedzy prawniczej, którą mogą zaraz u wstępu swego urzędowania praktycznie w całości zużytkować, zwłaszcza, że odnośne przepisy stanowią całość należycie skodyfikowaną i licznymi podręcznikami objętą, — co tedy wszystko, zwłaszcza przy należytem korzystaniu z praktyki, ułatwia im także złożenie egzaminu praktycznego.

Natomiast praktykanci administracyjni rozpoczynając urzędowanie nie przynoszą z sobą z egzaminów teoretycznych potrzebnej znajomości przepisów administracyjnych w praktyce stosowanych, gdy z trzeciego egzaminu teoretycznego wynieśli tylko znajomość ogólnych zasad prawa administracyjnego, specjalne natomiast przepisy administracyjne, o które w praktyce głównie się rozchodzi, dla nich terra incognita pozostały. Tych specjalnych przepisów uczą się tedy dopiero w ciągu służby; — a gdy się zważy, że one są mnogie i różnorodne, że każda z rozlicznych gałęzi i materij służby administracyjnej, ma cały szereg właściwych sobie przepisów, po największej części w różnych zbiorach porzucanych a nawet niezabranych i drukiem nieogłoszonych, — trzyletnia zaś praktyka służbowa przed egzaminem praktycznym się odbywająca, nie może wyczerpać wszystkich gałęzi administra-

cji, a tem samem nastęrcza li tylko sposobność poznamienia się z tymi jedynie przepisami, które odnoszą się do działów, w których praktykę odbywano, — przyznać należy, że praktykant administracyjny przystępując do egzaminu praktycznego z największą tylko trudnością pozyskać zdoła potrzebny do niego zasób wiedzy, — co do której nadto i tego pominąć nie można, że z natury służby administracyjnej wiedza ta obejmować winna obok przepisów ściśle administracyjnych także znaczną bardzo część owych, które wchodzi w zakres urzędnika sądowego i jego egzaminu praktycznego.

Kwalifikacja tedy urzędnika administracyjnego, jakoś i ilość nauki potrzebnej do jej osiągnięcia, nie stoi bynajmniej niżej, aniżeli owa urzędnika sędziowskiego, a pod niejednym względem nabycie jej nawet o wiele jest trudniejszym.

Podobnie rzecz się ma co do jakości i ilości pracy, od jednych i drugich wymaganej.

Bynajmniej nie zapoznajemy ciężkiej pracy, jaką urzędnicy sędziowscy wszelkich kategorii, szczególnie zaś po sądach powiatowych, są obarczeni; zaznaczamy zawsze ten ciężar ich pracy przy każdej nadarzonej sposobności i domagamy się usilnie ulżenia jej przez powiększenie sił pracujących; nie zapoznajemy również, że chociażby główna przyczyna nadmiaru ich pracy, tkwiąca w niedostateczności sił, została usunięta, praca sędziego zawsze do najcięższych, najwięcej nużących należeć będzie w obec mnogich, częstokroć nader zawiłych, znajomości ustawy, bystrości umysłu i głębokiego poczucia sprawiedliwości

wymagających kwestyj, jakich rozwiązanie, przy zastosowaniu ustawy do poszczególnych wypadków sędziemu codziennie przypada w udziale.

Nie da się również zaprzeczyć, że urzędy administracyjne, szczególne administracji politycznej, po największej części daleko lepiej aniżeli sądy w siły pracujące są wyposażone, i w obec tego u nich ta przyczyna nawału pracy odpada.

Mimo to jednak każdy obeznany z agendami tych władz przyzna, że takowe, mianowicie u urzędników administracyjnych pierwszych instancji rządowych, pomimo, że tak znaczna część tych agend na władze autonomiczne przypada, nie są ani lżejsze ani też mniej mnogie, aniżeli agendy sędziowskie. Wszak wiadomo, ile to spraw różnorodnych w najnowszych czasach przybyło do zakresu rządowych władz administracyjnych, i jak takowe codziennie prawie się mnożą w obec coraz to szerszego koła, jakie administracja rządowa ze względu na ciągły postęp w wymogach stosunkami społecznymi stworzonych, działalności swej zakreślać jest zniwoloną. A że w obec tego urzędnik administracyjny, jeżeli obowiązki swoje należycie spełnić i odpowiedzialności uniknąć pragnie, obok należytej sprężystości, zmysłu politycznego i obrotności w zawiłych i drażliwych wypadkach zmuszony jest znacznąłożyć pracę dla merytorycznego szybkiego i z przepisami zgodnego załatwiania spraw bieżących — tego podobno nikt nie zaprzeczy.

[Dok. nast.]

Zasady prawa karnego wojskowego

napisał

Dr. Julian Morelowski.

§. 102 k. k. w. streszcza postanowienia §§. 36 i 235 p. u. k.

§. 103 k. k. w. brzmi analogicznie jak §. 37 p. u. k. i streszcza zarazem zasadę pierwszego ustępu §u 234 p. u. k., [drugi ustęp tegoż §u 234 p. u. k. objęty jest dopiero §em 109 k. k. w].

§. 104 postanawia w miejsce §u 38 p. u. k. co uastępuje:

Jeżeli cudzoziemiec popełnił za granicą

a) zbrodnię zdrady głównej względem państwa austriackiego albo zbrodnię fałszowania publicznych papierów

austriackich kredytowych lub monet austriackich, albo

b) jedną z tych przeciw sile wojennej państwa austriackiego skierowanych zbrodni, których śledzenie i ukaranie wyłącznie sądom wojskowym jest poruczonem (§. 305), *

*) Ustawa z dnia 20. maja 1869 r. L. 89 Dz. U. p. stanowi (§. 7) co następuje: „Śledztwo z powodu zbrodni szpiegostwa i innych rodzajów porozumiewania się z nieprzyjacielem (§. 67 p. u. k.), nieuprawnionego werbunku (§. 92 p. u. k.) i nakłaniania żołnierza do naruszenia wojskowych obowiązków służbowych lub pomagania w zbrodniach wojskowych (§. 222 p. u. k.) należy, co się tyczy osób cywilnej jurysdykcji podległych, do sądów cywilnych. Zbrodnie te karane będą ciężkiem więzieniem od jednego do pięciu lat. W razie wypowiedzenia wojny lub wybuchu tejże, podlegają także i osoby cywilne, co do tych zbrodni jurysdykcji wojskowej. Minister spra-

wówczas cudzoziemiec taki co do zbrodni a) od chwili, gdy zacznie podlegać jurysdykcji sądów wojskowych, a co do zbrodni b) na wypadek schwytania go w kraju tutejszym, lub w czasie wojny w kraju nieprzyjacielskim, podług ustawy niniejszej będzie sądzonym. Ważnym jest dalszy ustęp objaśniający pow. ustawę kar. „jednakże za samo zaniechanie przeskodzenia tymże zbrodniom lub za niedoniesienie o ta-

wiedliwości oznaczy i ogłosi urzędownie dzień, w którym to rozszerzenie kompetencji ma się rozpocząć lub ustać.“ (Sądy wojskowe mają w takich razach wydawać wyroki na podstawie kodeksu kar. wojsk. nawet co się tyczy osób cywilnych). Przepis §u 104 lit b) ira obecnie inne znaczenie, skoro zbrodnie przeciw sile wojennej państwa przez cywilnych popełnione, tylko w razie wojny do sądownictwa wojskowego należą.

PRAKTYKA SĄDOWA.

Księga orzeczeń

c. k. Najw. Trybunału sądowego.

Nr. 114.*)

Przepisane w §. 788 u. c. policzenie oznaczonych tamże zaliczek na zachówek dziedzica koniecznego, odbywa się w ten sposób, że do czystego spadku dodaje się sumę wszystkich policzonych się mających zaliczek, tę sumę dzieli się przez ilość dziedziców koniecznych, a względnie ich szczepów, ilaraz przy dziedzicach koniecznych linii zstępczej dzieli się znów przez dwa, w linii wstępnej zaś przez trzy, a zachówek każdego z osobna otrzymuje się w ten sposób, iż odciąga się od ostatniego ilorazu odnoszące się do każdego z osobna zaliczenie.

Adwokat Dr. J. Tragy w Pradze wniósł do Ministerstwa sprawiedliwości prośbę, w której zwrócił uwagę na liczne, zdaniem jego niezgodne z sobą orzeczenia najw. Trybunału sąd., odnoszące się do sposobu policzenia zaliczek na zachówek, i prosił o wyjaśnienie powstałej wątpliwości przez orzeczenie plenarne. Ministerstwo sprawiedliwości przesało tę prośbę do Prezydium najwyższego Trybunału celem dalszego stosownego zarządzenia prosząc o oznajmienie, co w tej mierze zarządono. Prezydium najw. Trybunału sąd. w myśl instrukcji najw. postanowieniem z dnia 7. sierpnia 1872 sankcjonowanej zarządziło obrady nad poruszoną kwestją w najpełniejszym senacie, który po wyczerpującem przedstawieniu referenta i po gruntownej dyskusji uchwalił wpisać powyższe zdanie prawne do księgi orzeczeń.

Podczas narady najw. Trybunału podnoszono celem uzasadnienia wypowiedzianej zasady prawnej co do policzenia oznaczonych w §. 788 u. c. zaliczek na zachówek następujące momenta.

Kwestja policzenia zaliczek na zachówek według austriackiego prawa długi czas była sporną między nauczycielami prawa.

*) N. 113 p. w Nrze 3. str. 19 „Urz. i Prawn.“ z r. 1884.

Nawet po dokładnem omówieniu tej kwestji przez br. Härdtla (w monografii: „Uiber die verschiedenen Arten der Anrechnung in den Pflichtteil 1838“, zawierającej zarazem dokładne zestawienie i ocenę różnych do tego czasu znanych opinij), nie ustał spór i w teorji rozmaite zdania się utrzymały, jakkolwiek większość za t. z. rzymskim sposobem policzenia się oświadczyła. (Tak Scheidlein (Miscellen), F üger, Czada, v. Härdtl (1838), Winiwarter, Stubenrauch, G. Bassevi (w komentarzach) i Dr. Józef Unger, System, Tom VI.)

Także wyroki sądów w kwestji policzenia na zachówek objawiły różne zapatrywania.

Z orzeczeń najw. Trybunału, który stonkowo do ważności kwestji i częstego zdarzania się tejże w tej mierze szczególnie rzadko orzekać miał sposobność, wymieni należy orzeczenia z 25. kwietnia 1836 l. 2423 z 29. grudnia 1851 l. 11463 i z 20. listopada 1866 l. 8896, w których t. z. „rzymski“ sposób policzenia został zastosowany, podczas gdy w orzeczeniu z 1. lutego 1837 l. 280, zdanie t. z. Wagnerowskie wzięto za podstawę.

W najnowszych czasach odrzucono zażalenia rewizyjne orzeczeniami najw. Trybunału z 28. czerwca 1876 l. 1114 i z 28. lutego 1883 l. 6740 w dwóch wypadkach, w których Sąd krajowy i Sąd krajowy wyższy w Pradze orzekły według teorji Wagnera. Te rozstrzygnięcia stały się powodem, iż kwestja co do sposobu policzenia zaliczek na zachówek stała się powtórnie przedmiotem narady i rozstrzygnięcia w senacie plenarnym.

Według §. 787 u. c. należy wszystko co dziedzic konieczny przez legaty i inne zarządzenia spadkowe rzeczywiście ze spadku otrzymał, uwzględnić przy oznaczeniu zachowku, a według §. 788 u. c. wlicza się do zachowku to, co spadkobierca dał swej córce lub wnuczce na posag, swemu synowi lub wnukowi na wyprawę, lub wprost na objęcie urzędu lub rozpoczęcie przemy-

slu, lub też cokolwiek na spłacenie długów wieloletniego dziecka obrócił.

W myśl §. 793 u. c. policzenie na część dziedzictwa tego, co naprzód otrzymano, tym sposobem następuje, że każde dziecię przed działem jeszcze taką samą sumę otrzymuje, a jeśli spadek na to nie wystarczy, natenczas dziecię wcześniej obdarowane nie może wprowadzić upominać się o schedę, lecz też do zwrotu nie jest obowiązaniem.

Celem należytego wymiaru zaclowku, potrzeba według §. 784 u. c. spisać i oszacować wszystkie do spadku należące przedmioty, wszystkie prawa i wierzytelności, które spadkobiercy nabyć mogą, a nawet wszystko, co dziedzic lub zapisobierca jest dłużnym do spadku.

Ustawa nie postanawia, że § 793 odnosi się także do policzenia na zachówek i nie daje osobnej normy, dla sposobu tego policzenia; ze stanowiska i jasnej treści §. 793 wynika jasno, że tenże nie ma zastosowania do zachowku.

Wprowadzie według §. 762, 764 u. c. zachówek jest także częścią dziedzictwa, a w myśl §. 765 i 951 u. c. winien wynosić zachówek połowę rzeczywistego spadku. Z drugiej strony jednak przy ocenieniu prawa do zachowku trzeba mieć wzgląd nie tylko na dziedziców koniecznych, lecz także na spadkodawcę, którego należy przedewszystkiem ochraniać w prawie wolnego rozporządzenia swym majątkiem i z którego rozporządzeniem ostatniej woli liczyć się trzeba, lubo w niem descendentów i ascendentów wcale nie, lub niedostatecznie obdarował, gdy przypuszczać należy, iż miał do tego dostateczne powody.

Zamiarem ustawy jest, aby spadkodawca połową spadku mógł wolno rozporządzać, aby zachówek nie przewyższał połowy spadku, dalej aby zachówki kilku dziedziców koniecznych były sobie równe.

§ 784 u. c. przepisuje, aby wszystkie prawa spadkodawcy spisać; prawom odpowiadają obowiązki, w prawach zawarte są odpowiednie obowiązki osób trzecich, a więc także obowiązek dziedziców koniecznych

kowych nie dotknie go żadna kara.

§. 105 k. k. w. postanawia w miejsce §§. 39 i 41 p. u. k. co następuje:

„Jeżeli cudzoziemiec popełnił za granicą zbrodnię nienależącą do rzędu zbrodni w §ie 104 wymienionych i nie wstąpił do służby wojskowej austriackiej a przeciw podlega jurysdykcji sądów wojskowych, należy go wprowadzić przytrzymać, jednakże natychmiast porozumieć się należy z tem państwem, w którym on zbrodnię popełnił, względem wydania go przez krajową władzę wojskową. Ta w wypadkach wątpliwych lub wzbudzających podejrzenie ma zasięgnąć zdania najwyższej władzy wojskowej. Jeżeli co do wzajemnego wydawania zbrodniarzy osobne umowy z obcemi państwami istnieją, przedewszystkiem podług tych umów postąpić należy.“

§. 106 k. k. w. brzmi dosłownie jak §. 40 p. u. k.

§. 107 k. k. w. opiewa jak następuje:

„Jeżeli cudzoziemiec, który poprzednio za granicą zbrodnię popełnił, nie odcierpiawszy kary za takową ani nie uzyskawszy przebaczenia [odpuszczenia kary], wstąpi do austriackiego wojska, natenczas, o ile umowa z drugim państwem zawarta czego innego nie rozporządza, należy zapytać najwyższą władzę wojskową o to, czy cudzoziemiec z powodu tej zbrodni obcemu państwu ma być wydanym lub też czy austriacki sąd wojskowy ma z nim postąpić podług niniejszej ustawy z uwzględnieniem w każdym razie łagodniejszych ustaw miejsca, gdzie czyn był popełnionym.“

§. 108 k. k. w. stanowi co następuje:

„Co do cudzoziemców, którzy zbiegli z obcego wojska i podlegają jurysdykcji wojskowej, należy postąpić podług umów zawartych z dotyczącym państwem w przedmiocie wzajemnego wydawania sobie zbiegów wojskowych; jeżeli zaś umowa taka z państwem, do którego oni należą, zawartą nie była, można przeciw nim w takim tylko razie wdrożyć postępowanie sądowe, jeżeli obwinieni są nie tylko o zbiegostwo, ale także o inną jeszcze zbrodnię, a w takim razie stosownie do tego, czy tylko w ogólności jurysdykcji sądów wojskowych podlegają lub rzeczywiście do służby wojskowej austriackiej wstąpili, postąpić należy podług postanowień §§. 105—107.*)

*) Rozporządzenie ministerstwa spraw wewn. z dnia 16. marca 1858 r. L. 132

do wliczenia zaliczek, od czego uwalnia tylko dyspensa spadkodawcy. To osiągnąć można jedynie w ten sposób, iż policzyć się mające sumy do czystego spadku się dolicza.

Świadczenia określone w §. 788 uważać należy jako dane z majątku spadkodawcy zaliczki na zachówek; na tej zasadzie w skutek takiego pojmowania prawa i obowiązku do wliczenia, pozostają owe zaliczki i dalej częścią majątku spadkodawcy. §. 789 nazywa pozycje policzyć się mające wyraźnie: zaliczkami, częściowemi splotami na rachunek zachowku; jest tedy sfusznem, jeżeli w uznaniu prawa wliczenia uważane są i nadal za część spadkowego majątku, a z tem w zgodzie pozostaje, jeżeli celem wliczenia masę spadkową sprowadza się do takiego stanu, jak gdyby zaliczki nie były dane.

Tylko w ten sposób pozostaje do wolnego rozporządzenia spadkodawcy istotnie połowa majątku, którą on częścią z góry rozporządził, częścią później rozporządzić może i tak otrzymuje dziedzic konieczny połowę spadku, częścią w zaliczkach, częścią w zachowku.

Według tego wytworzył się t. z. sposób policzenia rzymski; mianowicie dolicza się do czystego spadku sumę wszystkich w myśl ustawy doliczyć się mających zaliczek wszystkich dziedziców koniecznych, sumę ogólną dzieli się przez ilość dziedziców koniecznych (albo szczepów), iloraz dzieli się przez dwa, a względnie dzieli się go przez trzy, i od uzyskanej w ten sposób dla każdego dziedzica koniecznego kwoty (ogólnego zachowku) potrąca się sumę zaliczek; reszta stanowi (szczególny) zachówek, jaki dziedzic konieczny ze spadku jeszcze ma otrzymać. Jeżeli zaliczka dorównywała lub przewyższa (ogólny) zachówek jednego dziedzica koniecznego, to dziedzic ten konieczny, jako już zaspokojony nic więcej nie otrzymuje przy podziale spadku, czyli zostaje pominięty przy podziale.

Jeżeli i wówczas spadek nie wystarczy na zaspokojenie niespłaconych jeszcze (szczegółowych) zachowków, niedobór rozkłada

się na wszystkich jeszcze obdzielić się mających dziedziców koniecznych w tym samym stosunku, w którym w myśl §. 765 u. c. zachowkiem mają być obdzieleni.

Rozumie się, że policzenie może się odbywać także i w ten sposób, że sumę czystego spadku i wszystkich zaliczek, jeśli tylko dziedzice konieczni zstępnej linii Igo stopnia do spadku przypadają, dzieli się przez podwójną ilość głów, a jeżeli zachodzą dzieci dalszego stopnia same, lub z dziećmi I. stopnia, przez podwójną ilość szczepów wszystkich dziedziców koniecznych, przy dziedzicach zaś koniecznych wstępnej linii przez potrójną ilość głów lub szczepów.

Tak sprowadza się spadek do majątku pierwotnego, jak gdyby spadkodawca dziedzicom koniecznym poprzednio nie był dał żadnej zaliczki. Czysty spadek i suma zaliczek razem tworzą spólny majątek, którego jedna połowa stanowi rozporządzalny kapitał spadkodawcy, druga połowa masę zachowków, która między dziedziców koniecznych rozdzieloną być ma. Ustawa zarządza policzanie zaliczek na zachówek nie tylko na korzyść samych dziedziców koniecznych, ni też tylko na korzyść samego spadkodawcy, lecz w interesie obydwu.

Wszystkie w §. 788 u. c. wspomniane datki są ustawą, moralnością i honorem nakazanymi, nie dobrowolnymi datkami, zamiarem ustawy jest (§. 765 u. c.), spowodować jednakowe traktowanie dziedziców koniecznych co do zachowku, i polega on na naturalnem domniemaniu, że te datki dane były w celu policzenia ich na zachówek, a zarazem zamierza ona ile możności zastrzedz spadkodawcy prawo wolnego rozporządzania majątkiem.

To samo wynika z §. 791 u. c., według którego darowizny nie wchodzą w policzenie, równie jak z §. 788 u. c., gdzie te datki nazwane są zaliczkami na zachówek.

Kwota zaliczek przenosząca zachówek nie może być zaliczona jako ciężar masy zachowków kosztem reszty dziedziców koniecznych, lecz tylko jako ciężar rozporządzalnego kapitału spadkodawcy. Gdyby ten z góry nic nie był dał, byłaby odpowiednia

kwota między dziedziców koniecznych i spadkodawcę (jego kapitał rozporządzalny) w równej części była podzieloną; tak samo należały tedy postąpić, jeżeli sumy naprzód zostały dane, gdyż te w myśl §. 788 tak mają być traktowane, jak gdyby w spadku były pozostały.

Naturalnem dążeniem §§. 787, 788 jest, by przez kwoty, które dziedzic konieczny w skutek rozporządzenia ostatniej woli otrzymuje lub za życia spadkodawcy otrzymał, inni dziedzice konieczni lub testamentowi nie zostali ukróćeni, by jednak także spadkodawca nie był bardziej ograniczony w swem prawie wolnego rozporządzania, aniżeli to ustawa postanawia, w obec czego tedy wszystkie poprzednie datki nie powinny mu przeszkadzać w rozporządzeniu taką kwotą majątku swego, jaką byłby mógł rozrządzić, gdyby jej dziedzicom koniecznym w inny sposób nie był udzielił.

Tylko przy t. z. rzymskim sposobie policzenia czyni się zadość wymogom ustawy, by zachówek wszystkich dziedziców koniecznych wynosił połowę majątku spadkowego i by kwoty dziedziców koniecznych między sobą były równe.

Z tą metodą policzenia zostaje w zgodzie form. VI. dla działów spadkowych według instrukcji ogłoszonej dekretem nadwornym z 16. lipca 1824 zb. u. s. Nr. 2024 dla Sądów krajowych w Tyrolu i tak samo form. VI. przy ces. pat. z 9. sierpnia 1854 dz. u. p. Nr. 208.

Uchwała z 5. lutego 1884 l. 261 praes.

ADMINISTRACJA.

Petycja Gal. urzędników podatkowych.

Sprawozdanie komisji budżetowej Izby posłów Rady Państwa.

(Dokończenie).

Gdy tedy w Solnogradzie, Tyrolu, kraju Przedarulańskim i Dalmacji liczba urzędni-

uporczywa odmowa dawania odpowiedzi, jakoteż zachowywanie się złośliwe, krnąbrne lub obrażające w czasie przesłuchiwania ma być uwzględnionem jako okoliczność obciążająca przy wymiarze kary.

Rozdział IV.

O okolicznościach łagodzących.

§. 114 k. k. w. zestawia okoliczności w §. 46 i §. 264 p. u. k. przytoczone i dodaje dwie nowe: 1) jeżeli ten, który się stał winnym zbrodni wojskowej lub występku wojskowego, jeszcze nie zupełnie dokładnie pouczonym był o obowiązkach swojego stanu lub służby [lit. I], i 2) jeżeli honor oficerów lub wojskowych piastujących stopień równy oficerskiemu stopniowi naruszony zostaje bezprawnie w obecności jednej lub kilku innych osób, a zaczepiony w celu zapobieżenia

Rozdział III.

O okolicznościach obciążających.

§. 111 i §. 112 k. k. w. łączą postanowienia §§. 43, 44 i 263 p. u. k. co się tyczy zbrodni i występków.

§. 113 k. k. w., obowiązujący w miejsce §u 45 i §u 263 lit. m) p. u. k. brzmi: „Obciążającą okolicznością jest także, kiedy obwiniony w śledztwie przez zmyślanie fałszywych okoliczności sędziego podejść usiłował, albo gdy pomimo przyznania się do czynu złośliwie wzbrania się wskazać, gdzie ukrył rzecz zabraną.“

Rozporządzenie najw. Komendy armii z 20. czerwca 1855 r. Praes. Nr. 1169 dodaje jeszcze: Jeżeli obwinionym jest oficer, urzędnik wojskowy lub osoba stojąca z nim na równi, natenczas udawanie choroby umysłowej lub

§. 109 brzmi podobnie jak drugi ustęp §u 234 p. u. k., a §. 110 k. k. w. jak §. 42 p. u. k.

i Najwyż. Komendy armii z dnia 25. marca 1858 r. II. Nr. 1168 postanawia co następuje: Eskortowanie i wydanie obcemu państwu cudzoziemców, którzy się tu schronili przed poborem wojskowym (Conscriptionsflüchtlinge) należy wyłącznie do władz politycznych, natomiast co do obcych zbiegów wojskowych, którzy przez osoby cywilne przytrzymani zostali lub sami dobrowolnie się zgłosili, władza polityczna ma tylko sprawdzić pochodzenie zbiegów takich, którzy na zasadzie kartelów lub na zasadzie wzajemności obcemu państwu mają być wydani i odstawić ich do najbliższej komendy wojskowej oraz udzielić tejże odnośne akta wraz z wykazem kosztów, a rzeczą władzy wojskowej będzie skutecznie wydanie zbiega obcemu państwu.

ków wyższych klas rangi jest dwakroć i więcej jak dwakroć większą od owej urzędników XI. kl.; gdy dalej w Austrii powyżej Anizy, w Karyntji, Krainie, Pobrzeżu, Czechach, Szląsku, na Morawie i Bukowinie, mniej więcej się równają, a we wszystkich krajach koronnych razem liczba urzędników najniższej kategorii li tylko o $\frac{1}{7}$ część jest wyższą od owej wyższych kategorii, — w Galicji natomiast liczba urzędników podatkowych XI. kl. rangi jest $2\frac{1}{2}$ razy większą niż owa wszystkich urzędników podatkowych wyższej rangi razem wzięwszy. — Również liczba praktykantów w porównaniu do ogólnej liczby urzędników podatkowych w żadnym innym kraju koronnym nie jest tak niestosunkowo wielką, jak w Galicji. I tak wynosi liczba praktykantów w Tyrolu $\frac{1}{5}$ część systemizowanych posad urzędników podatkowych, w Styryi i na Bukowinie $\frac{1}{7}$ część, w Czechach i na Morawie $\frac{1}{6}$ część, — we wszystkich krajach koronnych przeciętnie mniej więcej $\frac{1}{3}$ część — w Galicji zaś wwyż $\frac{1}{3}$ część. — Liczba bezpłatnych praktykantów jest w stosunku do owej adjutowanych wszędzie w ogóle bardzo wielką; ten niekorzystny stosunek staje się jednak w Galicji tem dotkliwszym, że w ogóle liczba praktykantów jest tak wielką w porównaniu z liczbą systemizowanych urzędników, z kąd też tutaj praktykanci o wiele dalsze i trudniejsze mają widoki posunięcia się na systemizowane posady urzędnicze.

Co do poszczególnych żądań, to

ad 1. kwestja reformy urzędów podatkowych i ich czynności urzędowych już kilkakrotnie przez Wysoką Izbę była poruszona, a jak to o tem już przy tytule: „urzędy podatkowe“ wspomniano, rząd właśnie zajmuje się zestawieniem wyników wdrożonych w tym względzie dochodzeń, celem ścisłego ich ocenienia. Przy tem znalazłby rząd powód do rozważenia, czy nie należałoby ku bodaj częściowemu polepszeniu położenia urzędników podatkowych w Galicji, będącego według tego co powyżej powiedziano niestosunkowo gorszem aniżeli takichże urzędników podatk. w innych krajach

koronnych, przynajmniej stan osobowy gal. urzędników podatkowych X. klasy rangi podwyższyć, a przytem może zniżyć stan osobowy XI. kl. rangi.

Ad 2. Podwyższenie płac dopiero w r. 1873 świeżo uregulowanych i podwyższonych, tudzież dodatków aktywalnych urzędników VIII, X, IX. i XI. r., nie mogłoby żadną miarą li tylko u urzędników podatkowych nastąpić, lecz musiałoby na wszystkich urzędników być rozszerzonym, i to nie tylko na owych z powyższych czterech kl. r, lecz, dla utrzymania ustalonego stopniowego stosunku w poborach urzędników wyższych klas rangi, przynajmniej także na urzędników VII., VI., i V. kl. r. To zaś byłoby na teraz w obec naszego położenia finansowego wzrost niemożliwym. — Jednakże adjuty praktykantów w rocznej kwocie 240 złr. są rzeczywiście za nisko wymierzone, gdy z tąd li tylko 66 cent. na jeden dzień wypada, a przecież zwykłe dyurnum dyetarjuszów nigdy mniej jak 1 złr. wynosi.

Ad 3. Rządowi należy pozostawić do rozważenia, ażali byłoby możebnym zmniejszenie kaucyj służbowych, szczególnie u urzędników najniższej kategorii. Podobno jednak nie byłoby niemożliwym przychylić się do prośby, w drodze administracyjnej załatwić się mogącej, izby potrącenia z płac w celu ściągnięcia kaucji służbowej dopiero od owej chwili się poczynały, gdy ustają także potrącenia ku ściągnięciu taks służbowych przy awansach urzędników, jak też, by potrącanie kaucyj służbowych, na teraz w wysokości płacy, szczególnie urzędnikom najniższej kategorii, którzy wcale nie lub też tylko rzadko kiedy do manipulowania z pieniędzmi mają sposobność, zamiast jak dotąd na 36, przynajmniej na 48 rat miesięcznych rozłożono.

Ad 4. Czy i jak dalece mogłoby i powinno nastąpić zmniejszenie liczby bezpłatnych praktykantów, to li tylko rząd może ocenić, zważając należyście na wszelkie zachodzące okoliczności i na potrzebę utrzymania i wykształcenia dla dalszej służby urzędowej potrzebnej liczby sił młodszych.

Ad 5. Prośba o ustalenie czasu służby

praktykanckiej i zapewnienie natychmiastowego po jej upływie wstąpienia na systemizowaną posadę urzędniczą nie może być uwzględnioną, gdy stan urzędników jest systemizowanym, a posunięcie się li tylko na opróżnioną posadę służbową nastąpić może.

Ad 6. Wniosek wydania pragmatyki służbowej urzędników i sług państwowych jest Wysokiej Izbie przedłożony, a wybrana umyślnie dla tego wniosku komisja zajmuje się jego rozpoznaniem.

Ad 7. Zmianę dotychczasowych norm o zaopatrzeniu urzędników ich wdów i sierót już kilkakrotnie z różnych stron poruszono. W obec wzmagających się od wielu lat ciągle tak znacznie wymogów etatu pensyjnego, kwestja ta będzie musiała raz ze wszelką rozważą i ostrożnością być rozpoznaną.

Gdy tedy, jak przedstawiono, niektóre z żądań galicyjskich urzędników podatkowych na ścisłe rozpatrzenie się w nich zasługują, przeto wnosi komisja budżetowa:

Wysoka Izba raczy uchwalić:

„Petycję galic. urzędników podatkowych o polepszenie ich położenia materialnego i o reorganizację urzędów podatkowych w Galicji odstępować się rządowi do „jak najśliszszego ocenienia“ („zur eingehendsten Würdigung“).

Praktyka administracyjna.

Zasady orzeczeń władz centralnych.

49. Przysługujące Skarbowi publ. monarsze prawo spławu nie jest przez ustawę wodną zniesione i odnosi się do wszelkich wód spławnych znajdujących się w lasach państwowych. (Do § 3 państw. ustawy wodnej z 30. maja 1869 r. N. 93 Dz. pr. p.; — do §§. 27 i 34 ust. lasowej z 3. grudnia 1852 r. N. 250 Dz. pr. p. — Orzec. Minist. roln. z 29. grudnia 1883 r. l. 2986 — Z. f. Vw. N. 3 ex 1884).

nia dalszym zniewagom natychmiast chwyta za broń swoją. W takich wypadkach zapewnioną jest nawet bezkarność, jeżeli cel wspomniany w inny sposób nie mógł być osiągniętym i jeżeli przy użyciu broni nie przekroczono granic koniecznej potrzeby (§. 114 lit. d).

§. 115 k. k. w. obejmuje okoliczności w §. 47 p. u. k. określone, nadaje im jednakże znaczenie nie tylko pod względem zbrodni ale i pod względem występów.

Rozdział V.

§. 116 k. k. w. streszcza zasady w §§. 48 i 265 p. u. k. wypowiedziane.

§. 117 brzmi podobnie jak §. 49 p. u. k.

§. 118 obowiązujący w miejsce §u 50 p. u. k. opiewa: „Przy zbrodniach zagrożonych w ustawie karą śmierci

lub dożywotniego więzienia, kara nie może być obostrzoną — Kara śmierci przez rozstrzelanie nawet w razie zachodzących okoliczności obciążających nigdy nie może być zamienioną na karę śmierci przez powieszenie.“

§. 119 brzmi podobnie jak §. 51 p. u. k., a §. 120 podobnie jak §. 265 p. u. k.

W miejsce §u 52 p. u. k. obowiązują następujące przepisy:

§. 121. „Jeżeli w wypadkach zbrodni zagrożonych karą śmierci lub dożywotniego więzienia sprawca w czasie dokonania zbrodni nie miał jeszcze ukończonych lat dwudziestu albo jeżeli tylko na usiłowaniu się skończyło, natenczas, pominawszy szczegółowe postanowienia ustawy, które w postępowaniu zwyczajnem przy pojedynczych zbrodniach co innego rozporządzają, należy zamiast

kary śmierci przez powieszenie i zamiast kary dożywotniego więzienia, orzec ciężkie więzienie od dziesięciu do dwudziestu lat, a zamiast kary śmierci przez rozstrzelanie, karę więzienia (pojedynczego) od pięciu do dziesięciu lat.“ — §. 122. „Jeżeli w wypadkach zbrodni zagrożonych w postępowaniu zwyczajnem karą śmierci lub dożywotniego więzienia zachodzą inne, w §. 121 nie wymienione okoliczności łagodzące, jakoteż we wszystkich do postępowania doraźnego kwalifikujących się wypadkach należy wydać wyrok podług ustawy a złagodzenie kary według okoliczności słuszne i dopuszczalne pozostawić uznaniu tego, który ma prawo karania i ukaskawienia skazanego.“

§. 123 brzmi dosłownie jak §. 53 p. u. k., wszelako

50 Właściciel większej posiadłości jest wprawdzie uprawnionym, wybierać do reprezentacji powiatowej przez pełnomocnika; do legitymacji jednak tegoż nie wystarcza ogólne pełnomocnictwo, lecz wymaganiem jest pełnomocnictwo specjalne, na specjalny akt wyboru opiewające. (Do §. 2. galic. ordyn. wyb. pow. z 12. sierpnia 1866. N. 21 [str. 119] Zb. u. kr. — Orz. Min. spr. wewn. z 7. lutego 1883 r. l. 60. — Prawnik cz. str. 35 ex 1884).

51. Ministerstwo spraw wewnętrznych po myśli §. 89 ust. gmin. dla Tyrolu [§. 102 gal. ust. gm.] nie jest powołanem do orzekania o decyzjach Namiestnictwa wydanych w porozumieniu z Wydziałem krajowym. (Orz. Min. spr. wewn. z 28. sierpnia 1883 r. l. 12593. — Z. f. Vw. N. 1. ex 1884).

52. Gdy się rozchodzi o usunięcie takiego stanu koryta rzeki (Dniestru), który niebezpiecznym czyni przewóz prywatny przez nią, i o pytanie, na czyj koszt to ma nastąpić, należy przedewszystkiem dochodzić, czy taki stan nie został wywołany niedopełnieniem ciężącego na państwie, domenach i gminach z §§. 15 i 16 ustawy rzeczno-policyjnej dla Galicji z r. 1842 [dkr. kn. nadw. z 21. stycznia 1842 r. rzp. gub. 2go marca 1842 N. 35 str. 65. Zb. u. kr. gal.] obowiązku czyszczenia koryt rzecznych. (Do §. 7. gal. ust. wodnej z 14. marca 1875 r. N. 38 Dz. u. kr. — §§. 15 i 16 pow. ust. rzeczno-policyjnej dla Gal. — Orz. Tryb. admin. z 16. paźdz. 1883 r. l. 2279 — Budw. 1858).

53. Posiadacz przysiołka z stawem nie może się uchylać od przyczynienia się do kosztów wodociągu gminnego. (Do §. 36 czeskiej ust. wodnej [§. 36 gal. u. wodnej z 14. marca 1875 r. N. 38 Dz. u. kraj] — Do §. 28 czeskiej u. gminnej [§. 26 galic. ust. gm.] — Orzec. Tryb. admin. z 9go listopada 1883 r. l. 2381. — Budw. 1904).

54. Ocenienie i rozstrzygnięcie pytania czy urządzenie, z powodu powodzi, budowli

ochronnej na cudzym gruncie, bez poprzedniego przyzwolenia władzy administr. jest usprawiedliwione, według rozdz. III. ustawy z 28. sierpnia 1870 r. dla Czech (gal. ust. wodnej z 14. marca 1872 r. N. 38 Dz. u. kr.), w szczególności według §§. 50 i 51 [§§. 49 i 50 gal. u. w.] li tylko władzom administracyjnym przysłużyć może, a twierdzenie, jakoby li tylko sądowi powiatowemu służyło prawo, wydania polecenia do usunięcia wału, odparte jest przepisami §§. 8., 72 i 75 pow. ustawy [także u. w. gal.] — (Orz. Najw. Tryb. sąd. z 2. listop. 1883 r. l. 12700. — Jur. Bl. N. 52 ex 1883).

55 Dziki, znajdujące się po za obrębem zamkniętego zwierzyńca, nie są przedmiotem wolnego łowienia, a przywłaszczenie ich sobie stanowi zbrodnię kradzieży. — Zdanie przeciwne, chociaż powszechnie przyjęte, a opierające się na przepisie §. 3. obowiązującej dotąd ustawy łowieckiej z 28. lutego 1786 r. [Zb. Pilleria z r. 1786 str. 162], musi być mylnem uznane. Według §. 1. pow. ust. li tylko właściciel polowania, ma praw, łowić i ubijać wszelkie w jego rewirze się znajdujące gatunki zwierzyny a nadto także szkodliwe zwierzęta, w każdej porze r; ma on tedy prawo własności do wszelkiej zwierzyny, użytecznej lub szkodliwej, znajdującej się w jego okręgu łowieckim, zkad tedy po myśli §§. 382 i 383 kod. cyw. nie może być mowa o prawie osób trzecich, przywłaszczenia jej sobie, choćby to były szkodliwe zwierzęta drapieżne, w ślad za czem i §§. 19 i 20 pow. ust. łow. przywłaszczenia sobie zwierzyny jakiegokolwiek gatunku wzbraniają, i takowe jako kradzież oznaczają. Jeżeli tedy §. 3. pow. ust. stanowi, że „zwierzynę czarną (dziki) po za zwierzyńcem spostrzeżoną każdemu i o każdej porze roku, jak wilki, lisy i inne szkodliwe drapieżne zwierzęta, strzelać lub ubijać wolno“, to przepis ten, li tylko o strzelaniu i ubiciu tych zwierząt mówi, nie zaś o przywłaszczeniu ich sobie, a przeto, jako wyjątek z pod reszty postanowień patentu łowieckiego i z pod praw właścicielowi polowania z §. 1. tej ust. służących, ściśle musi

być tłumaczonym, bacząc na właściwe jego znaczenie i na jawny zamiar ustawodawcy (§. 6 kod. cyw.), zapobieżenia szkodom, jakie zwierzęta drapieżne zrzadzają, zagrażając w razie rozmnożenia się tak własności jak też bezpieczeństwu osób. Upoważnienie tedy każdego do ubicia dzika, nie mieści w sobie upoważnienia do przywłaszczenia go sobie dla swej korzyści. (Do §§. 1 i 3 ust. łowieckiej z 28. lutego 1786 r. Zb. Pill. z r. 1786 str. 162. — Orzec. Tryb. kasac. z 21. maja 1883 r. l. 61. Z. f. Vw. N. 51 ex 1883).

56. Skargę przeciw przełożonemu obszarowi dworskiego o wynagrodzenie szkody z powodu zaniechania obowiązków na obszarze dworskim pod względem policji miejscowej z ustawy ciężących, wnieść można do sądu dopiero po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w §. 34 gal. ust. gmin. i §. 17. gal. ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866 r. N. 20 Dz. pr. p. przepisane. (Orz. Najw. Tryb. sąd. z 10. września 1883 r. l. 3661. Ger. H. N. 7 ex 1884).

57. Dyrekcja ruchu kolei żel. nie jest osobą prawniczą w znaczeniu ustawy, tj. połączeniem kilku osób fizycznych dla osiągnięcia celu wspólnego (§§. 26 i 1165 kod. cyw.). Nie może przeto ani praw nabywać (§§. 18 i 20 k. c.) ani też zobowiązań zaciągać, a wyrok przeciw niej wydany nie może mieć skutku, ponieważ w obec braku jakiegokolwiek majątku dyrekcji nie może być wykonany. Nie jest ona także reprezentacją, agencją, lub filją Towarzystwa kolejowego, lecz, jak to już oznaczenie wskazuje, technicznym jego organem, a zatem nie kompetentnym do zastępowania Towarzystwa kolejowego. (Orz. Najw. Tryb. sąd. z 4. maja 1852 r. l. 4243. — Ger. Z. N. 1 ex 1884).

§. 124 dodaje następujące postanowienie:

„Jeżeli zaś bardzo ważne i przeważające okoliczności winę skazanego łagodzą, przysłuża sądowi władza, w razie zbrodni zagrożonych w ustawie karą więzienia od 10—20 lat, karę bez zmiany jej stopnia co do czasu trwania zmniejszyć, jednakże nie poniżej lat dwóch.“

§. 125 brzmi dosłownie jak §. 54 p. u. k. i zawiera jeszcze następujący dodatek: „Jeżeli w wypadku zbrodni zagrożonej w ustawie tylko karą więzienia pierwszego stopnia, tak ważne okoliczności łagodzące zachodzą, że kara może być niższą poniżej wymiaru najmniejszego na zbrodni oznaczonego, wolno sądowi nie orzec skutków połączonych stósownie do różnicy osób skazanych w myśl §u 48 z więzieniem pierwszego stopnia, jeżeli

względ na stan wojskowy i służbę nie sprzeciwia się temu, — można także pod takimi warunkami zamiast samodzielnie zagrożonej kary kasacji, pozbawienia służby i nieograniczonej co do czasu degradacji, ukarać winnego przez trzymanie go w więzieniu wojskowym poniżej sześciu miesięcy i nie łączyć z tem ustawowych skutków kary więzienia.“*)

§. 126 brzmi podobnie jak §. 226 p. u. k.

Nader ważnym i sprawiedliwym jest przepis §u 127:

„Jeżeli osoba obwiniona o zbrodnią zagrożoną więzieniem czasowem z po-

*) W wypadkach takich w myśl Rozp. cesarsk z 9. listopada 1858 r. i rozp. Najw. Komendy armii z dnia 12. listop. 1858 r. L. 2095 oficerów i urzędników wojskowych karać należy pojedynczym lub ścisłym aresztem.

wodu śledztwa bez winy jego przedłużonego dłuższy czas w areszcie była trzymana, należy wprawdzie wydać wyrok podług ustawy, zarazem jednak wyraźnie oznaczyć, o ile czas dłuższego przyaresztowania od orzeczonej kary odliczonym lub jako kara uważanym być ma. To samo stósuje się do występów, które według niniejszej ustawy karane być mają aresztem.“

W podobnych wypadkach orzeczenie kary brzmić ma w myśl rozp. Min. Min. Wojny z dnia 4. czerwca 1872 r. L. 3.2 B. jak następuje: „po wliczeniu do . . . . kary . . . . miesięcy [tygodni] dłuższego aresztu śledczego ma być ukarany jeszcze więzieniem [aresztem] . . . . trwać mającem.“

(C. d. n.)

Zbiór normaljów administracyjnych.

Sprawy kościelne.

Orzeczenia w sprawach konkurencji kościelnej mają być pełnomocnikom parafian nie zaś zwierzchnościom gminnym doręczane.

Okólnik ck. Namiestnictwa z 27. stycznia 1882 L. 3855.

Z licznych rekursów w sprawach konkurencji kościelnej przychodzących do decyzji w toku wyższych instancji, spostrzeżono, że niektóre ck. Starostwa wystosowują orzeczenia konkurencyjne — wydane w myśl §. 18 ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 — nie na ręce pełnomocników wybranych do odnośnej rozprawy przez parafian, lecz niewłaściwie do zwierzchności gminnej, która nie jest prawnym zastępcą gminy parafialnej, co daje powód do rozmaitych usterek formalnych. Wzywa się przeto ck. Starostwo wskutek polecenia ck. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 31go grudnia 1881 L. 17148, ażeby w danym razie przy odnośnych urzędowaniach przestrzegano ściśle powyższej prawnej formalności.

Zabezpieczenie zwrotów na całym majątku spadkowym zmarłych beneficjatorów duchownych.

Okólnik Namiestnictwa z 21. października 1882 L. 61073.

Po śmierci beneficjatorów duchownych zachodzi częstokroć potrzeba, by zbadano możliwe istnienie zwrotów po tymże proboszczu, by dalej istniejące zwroty w maksymalnej lub nieoznaczonej wysokości, przez odnośne c. k. Starostwo na podstawie dekretu nadwornego z 18. września 1786 L. 577 i z 24. października 1806 L. 789. Zb. u. s. uzyskaniem u właściwego sądu prowizorycznego prawa zastawu na cały majątek spadkowy i wykonaniem tego prawa zastawu zapomocą adnotacji w księgach depozytowych i w inwentarzu spadkowym, tudzież za pomocą rzeczywistego zafantowania reszty majątku masalnego w administrację oddanego zabezpieczone, następnie orzeczeniem administracyjnym sformalizowane zostały, by wreszcie odnośne ck. Starostwo duplikat prawomocnego orzeczenia, zaopatrzone potwierdzeniem prawomocności przesała ck. Prokuratorji skarbu do dalszego zarządzenia.

W odnośnem podaniu wystosować się mającym przez ck. Starostwo do dotyczącego ck. Sądu celem uzyskania zabezpieczenia zwrotów należy prosić:

1) o dozwolenie prowizorycznego prawa zastawu, nie zaś jak się często dzieje o zapowiedzenie lub kondykt, gdyż te środki zabezpieczenia żadnego nie nadają pierwszeństwa i prowizorycznem lub egzekucyjnym prawem zastawu uzyskanem przez innych wierzycieli mogą być bez przeszkody uchylonemi;

2) o wykonanie prawa zastawu co do majątku w depozycie złożonego przez adnotację w księgach depozytowych, zaś co do innego majątku także przez rzeczywiste zafantowanie, nie zaś tylko przez adnotację na inwentarzu, która niema dostatecznej prawnej doniosłości;

3) o doręczeniu wydać się mającej uchwały ck. Prokuratorji skarbu jako zastępczyni interesowanych funduszów w myśl reskryptu ck. Ministerstwa sprawiedliwości z 29. grudnia 1857 L. 22464 (dz. rozp. Nr. 5 z r. 1858).

Do rozpraw konkurencji kościelnej mają być także delegaci Ordynarjatów wzywani.

Okólnik Namiestnictwa z 24. maja 1883 L. 25466.

W wykonaniu postanowień §. 45 ustawy państwowej z dnia 7. maja 1874 Dz. pr. p. Nr. 50 i odnośnie do tutejszego okólnika z dn. 6. kwietnia 1870 L. 2342 poleca się Starostwu, w skutek reskryptu ck. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 2. kwietnia 1883 L. 2473, ażeby w przypadkach, w których zajdzie potrzeba interwencji ck. Starostwa celem zabezpieczenia wydatków na potrzeby kościelne, a mianowicie potrzeba przeprowadzenia rozprawy według §. 12. ustawy konkurencyjnej z 15. sierpnia 1866, wzywało do takiej również i delegatów Ordynarjatu do wzięcia udziału przy dotyczących rozprawach konkurencyjnych.

STOWARZYSZENIA.

Towarzystwo prawnicze w Kosowie.

Sprawozdanie z 31. walnego zebrania Towarzystwa prawniczego w Kosowie z dnia 10go maja 1884.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu poprzedniego posiedzenia tudzież po wysłuchaniu sprawozdania z czynności Wydziału w ubiegłym miesiącu uchwaliło zebranie z powodu usprawiedliwionej nieobecności wielu członków odroczyć sprawozdanie z nowo ogłoszonych ustaw do najbliższego walnego zebrania. — Następnie debatowano nad przedstawioną przez p. Dra Wilkowskiego kwestją: „czy po prawomocnem warunkowem odstąpieniu od pozwu można wnieść drugi pozew z poprzednim identyczny?“ — Po ożywionej dyskusji wniósł sprawozdawca uchwalenie rezolucji potwierdzającej powyższe pytanie. Przy głosowaniu okazała się jednak równość głosów za i przeciw, w skutek czego powyższa kwestja pozostała nierozstrzygniętą.

Ostatecznie debatowano nad drugą kwestją, również przez p. Dra Wilkowskiego podniesioną: „czy do ważności umowy, mocą której mąż odstępuje żonie jako zwrot posagu od niej dawniej otrzymanego, realność, potrzebna jest forma aktu notarialnego?“ — Po przeprowadzonej dyskusji upadła wniesiona przez sprawozdawcę rezolucja przecząca i uchwalono na wniosek p. Dra Wursta rezolucję, którą powyższe pytanie rozwiązano twierdząco.

Z Wydziału Towarzystwa prawniczego.

Kosów dnia 16. maja 1884.

Prezes: Z Wydziału:
Dr. Wurst. Kowblański.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Drukarze i redaktorowie. W Londynie jest obecnie 26,226 drukarzy i zecerów (25,595 mężczyzn i 631 kobiet), 2,379 litografów i drukarzy litografów (pomiędzy nimi tylko 26 kobiet), 296 miedziorytników i stalorytników (pomiędzy nimi 8 kobiet), 487 odlewaczy czeionek (pomiędzy nimi 6 kobiet), 1722 autorów, redaktorów i dziennikarzy (pomiędzy nimi 237 kobiet), i 1015 reporterów dziennikarskich i stenografów, w której to

liczbie miesci się tylko 10 osób należących do płci żeńskiej.

Urząd pocztowy na górze Synaj. Klasztor grecki św. Katarzyny, znajdujący się na górze Synaj, zamierza obecnie urządzić związek pocztowy pomiędzy tym klasztorem a pobliskim portem Tor, w którym okręta parowe towarzystwa egipskiego „Khedivieh“ mają stację. Beduini znajdujący się w pobliżu tej góry przyrzekli za obiecaną im nagrodę pieniężną, iż posłańcowi pocztowemu nie będą czynili żadnych trudności i nie zaczepiali go nigdy.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. lw.“ po dzień 20. Maja 1884 r.

Opróżnione posady: Rady policyi przy dyrekcji policyi w Krakowie — podania do Ministerstwa spraw wewnętrznych do końca maja r. b. (96). — Pocztmistrza przy urzędzie poczt. w Jasienicy — podania do dyrekcji poczt i telegraf. we Lwowie do 24. maja r. b. (99). — Kancelisty przy dyrekcji policyi we Lwowie — podania do Prezydium dyrekcji policyi do 10. czerwca r. b. (99). — Poborcy cłowego przy urzędzie cłowym w Karaczówce — podania do pow. dyrekcji skarbu. w Kołomyji do 17. maja r. b. (100). — Prowadzącego księgę gruntową przy sądzie obw. w Stanisławowie — podania do Prezydium s. obw. w Stanisławowie do 20. maja r. b. (101). — Kancelisty przy s. kr. w Krakowie — podania o tę lub inną posadę przy s. kolejalnych lub pow. opróżnić się mogącą do Prez. sądu kraj. w Krakowie do 10. czerwca r. b. (105). — Pocztmistrza przy urzędzie poczt. w Szczurówicach w starostwie Brodzkiem — podania do Dyrekcji poczt i telegraf. we Lwowie do 6go czerwca r. b. (108). — Leśniczego, ewentualnie asystenta leśnictwa a ewentualnie elewa leśnictwa w obrębie galic. Dyrekcji lasów i domen — podania do Prezydium Dyrekcji lasów i domen we Lwowie do 6. czerwca r. b. (109). — Oficjała, ewentualnie kancelisty w kancelarji Uniwersytetu Lwowskiego — podania do Senatu akademickiego Lwowskiego do końca czerwca r. b. (114). — Kilka posad kancelistów przy kierujących władzach sk. — podania do kraj. Dyrekcji skarbu. we Lwowie w ciągu 6ciu tygodni od 11. maja r. b. (114). — Rady sądu kraj. przy sądzie obw. w Kołomyji — podania do Prezydium sądu obw. w Kołomyji do 10. czerwca r. b. (115). —

Mianowania: Jan Daczyński i Karol Schreyer, poborcy podatkowi — głównymi poborcami podatk. dla okręgu kraj. dyrekcji sk. we Lwowie. — Fryderyk Blum starszy inspektor podatkowy — sekretarzem skarbu. przy galic. kraj. dyrekcji skarbu. — Maurycy hr. Dzieduszycki, koncepista Namiestnictwa — prow. komisarzem pow. i przeniesiony z Drohobycza do Żółkwi. — Dr. Michał Moyse Rosochacki, konceptowy praktykant Namiestnictwa, prow. koncepistą Namiestnictwa. — Karol Gulimontowicz kancelista sądu krajowego we Lwowie, kancelistą Namiestnictwa we Lwowie. — Kancelistami s. pow.: Leon Zawadowski dla Horodenki; Grzegorz Dzundza dla Śniatna; Józef Czarnobilski dla Belży; Grzegorz Beckman dla Komarna; Michał Giliciński dla Bóbrki; Emil Wolański dla Budzanowa; Leon Pietrusiewicz dla Skałat; Stanisław Wincenty No-

Upraszamy o rychłe nadesłanie zalegających należytości prenumeracyjnych.

wacki dla Zborowa i systemizowani dyetarzyse tabuli kraj. we Lwowie: Bronisław Siałecki dla Gródka i Sylwester des Loges dla Mikołajowa. — Kancelistami s. pow. dla prowadzenia ksiąg grunt.: Michał Cwynarski kancelista s. pow. w Bóbrce, dla Glinian; Władysław Nawrocki kancelista s. pow. w Belzie, dla Belza; Gustaw Hagen kancelista s. pow. w Budzanowie, dla Budzanowa; Franciszek Wówkonowicz dla Trembowli i systemiz. dyetarzyse tabuli kraj. we Lwowie, Rudolf Dörfler dla Liska. — Jan Wróblewski kancelistą przy s. p. w Borszczowie — Kazimierz Janko praktykant sąd. auskultantem sąd. w obrębie wyższego sądu kraj. Lwowskiego. — Radey sąd. kraj.: Józef Doboszyński w Kołomyji i Wacław Jastrzębski w Czerniowcach radcami wyższ. s. kr. we Lwowie. — Oficjali poczt.: Fryderyk Quiquerez, Amand Lardemer, Karol Miskiewicz i Antoni Hofman, kontrolorami poczt. we Lwowie. — Rewidenci rachunk. przy departam. rachunk. galic. Namiestnictwa: Ferdynand Rettinger, Rudolf Gracki i Franciżek Babel-Fronsberg, radcami rachunk. —

Przeniesienia: Sekretarz pow.: Edward Zawistowski ze Skałatu do Lwowa i Kalikst Lewicki z Żydaczowa do Stryja. — Stanisław Pilikowski kancelista s. pow. w Skאלacie, na własną prośbę do s. pow. Łopatynie. Włodzimierz Bogucki komisarz pow. z Trembowli do Nadwórny; Franciszek Bilński koncypista Namiestnictwa, ze Złoczowa do Trembowli i Józef Langie praktykant concept. Namiestnictwa, z Czortkowa do Złoczowa.

Wyszczególnienia: Kazimierz Skwirczyński, starszy radca skarb. w Sanoku, z powodu przeniesienia na własną prośbę w stan stałego spoczynku, najwyższe uznanie.

Ogłoszenie.

Ponieważ uwolniłem księgarnię H. Altenberga we Lwowie od obowiązku głównego składu i ekspedycji mego dzieła: „Zbiór ustaw administracyjnych“ i mogę sprzedawać dzieło po dowolnej cenie, przeto odpowiadając na liczne dochodzące mię zapytania, oświadczam, iż przedłużam prenumeratę do końca Grudnia 1884 r. a zatem cenie prenumeracyjna za całe dzieło nadal 15 złr. wynosić będzie — względnie 1 złr. za każdy zeszyt (których będzie co najmniej 15).

Osoby, które dotąd w zbieraniu prenumeraty pośredniczyły, upraszam o dalsze pośrednictwo i zwrot arkuszy prenumeracyjnych.

Prenumeratorowie nowo przystępujący otrzymają zeszyty za pobraniem pocztowem kwoty 6 złr. za I., II., III., IV., V. i ostatni zeszyt.

Pp. Prenumerotorowie nadsyłający 15 złr. za całe dzieło, otrzymają wychodzące zeszyty franco.

Lwów dnia 15. maja 1884.

Jan Rudolf Kasperek,

wydawca dzieła „Zbiór ustaw administracyjnych.“

Zu beziehen durch jede Buchhandlung.

Gebundene

Ausgaben fremdländischer Schriftsteller mit Anmerkungen.

(Verlag von Baumgärtner's Buchhandlung, Leipzig).

- Maréchal, E.** *Histoire romaine.* In Auszügen mit erklärenden Anmerkungen herausgegeben von Dr. phil. C. Th. Lion. 1883. 8 Geb. Mk. 3.—
- Fery, G.** *Le coureur des bois.* Mit Anmerkungen herausgegeben von Dr. H. Löwe. 1823. 8. Geb. Mk. 2.70.
- Maistre, Xavier de.** *Voyage autour de ma chambre* und *Expédition nocturne.* Mit erläuternden Anmerkungen, sowie Wörterbuch, versehen von Dr. C. Th. Lion. 1882. 8. Geb. Mk. 1.50
- Marryat.** *Misterman Ready, or the wreck of the Pacific.* Mit zahlreichen Anmerkungen und Wörterbuch herausgeg. von Oberlehrer Dr. C. Th. Lion. 1882. 8. Geb. Mk. 2.70.
- Pellico, S.** *Kd mie prigionni.* Mit Anmerkungen von G. B. Ghezzi. 8. völlig neuerevidierte Aufl. 1883. Geb. Mk. 1.80.
- Cottin, Mme.** *Elisabeth ou les Exilés de Sibérie.* Mit Noten und Wörterbuch. 8. von Oberlehrer Dr. H. Löwe neudurchgesehene Aufl. 1883. Geb. Mk. 1.20.
- Irving W.** *The life and voyages of Christopher Columbus.* Mit Erläuterungen und Wörterbuch 12. Aufl. 1882. Geb. Mk. 1.80
- Lamartine, A. de.** *Faits et journées mémorables de la révolution française.* Mit Noten u: Wörterbuch herausgeg. von P. Brée. 6. Aufl. 1881. Geb. Mk. 1.80.
- Lamartine, A. de.** *Voyage en Orient 1832—33.* Auszug in einem Bande mit Noten u. Wörterbuch. 12. Aufl. 1881. Geb. Mk. 1.80.
- Bouilly, J. N.** *Contes à ma fille.* Mit Noten und Wörterbuch. Bearbeitet von Dr. E. J. Hausschild. 5. Aufl. 1879. Geb. Mk. 1.80.
- Englisch library, or selection on the best modern writings.** With notes and questions to be answered by the pupil. In den neueren Auflagen bearbeitet von Dr. C. Th. Lion u. Dr. H. Löwe, Oberlehrer am Herzogl. Realgymnasium zu Bernburg. Bisher erschienen Bd. 1—15. 16e. Eleg. geb. Pro Band 60 Pf. Pro Doppelband 90 Pf.
- Bibliothèque française. Choix des meilleurs ouvrages de la littérature moderne, à l'usage de la jeunesse.** Avec notes allemandes et questionnaires. In den neuesten Bänden bearbeitet von Dr. C. Th. Lion, Oberlehrer am Realgymnasium zu Hagen i/W. Bisher erschienen Bd. 1—37. Preis pro Band eleg. gebdn. 60 Pf. Pro Doppelband 90 Pf. Probedände dieser 2 Collectionen stehen auf Wunsch gratis und franco zur Verfügung.

Neuestes Werk auf dem Gebiete der Industrie und des Maschinenwesens.

Durch jede Buchhandlung ist zu beziehen sowie in Probeheften einzusehen das soeben nun vollständig gewordene:

Handbuch für den praktischen Maschinen-Constructeur

VON W. H. UHLAND.

(1880—1884. Verlag von Baumgärtner's Buchhandlung, Leipzig).

Jede der nachstehenden Abtheilungen ist einzeln käuflich.

- I. 1. Maschinenteile, Transmissionen, Bewegungsmechanismen, Fundamente. Mit 778 Textfiguren und 4 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 10 Mk.
- „ 2. Die Motoren (Göpel, Wasserräder, Turbinen, Wassersäulenmaschinen, Windräder, Dampfkessel, Dampfmaschinen, Locomobilen, Luft-, Gas- und Petroleummaschinen). Mit 424 Textfiguren und 6 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 10 Mk.
- „ 3. Maschinen zum Messen und Wagen, Regulatoren, Pumpen, Gebläse etc. Mit 336 Textfiguren und 3 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 6 Mk.
- II. 1. Hochbau, Feuerungsanlagen, Heizung und Lüftung, Beleuchtung, Wasserbau, Baumaschinen. Mit 795 Textfiguren und 4 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 10 Mk.
- „ 2. Strassen-, Eisenbahn- und Brückenbau, Hebeapparate, Schiffsbau. Mit 367 Textfiguren u. 5 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 6 Mk.
- III. 1. Hüttenwesen, Eisen- und Metallgießerei, Holz- und Steinbearbeitung. Mit 660 Textfiguren und 7 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 12 Mk.
- „ 2. Spinnerei und Weberei etc., Waschanstalten, Leder- und Papierfabrikation, Buchdruck und Buchbinderei. Mit 356 Textfiguren und 13 Tafeln. Preis 14 Mk.
- „ 3. Mühlenwesen und Bäckerei, Zucker- und Zuckerwaaren- etc. Fabrikation. Mit 294 Textfiguren und 17 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 14 Mk.
- „ 4. Eisfabrikation, Brennerei, Bierbrauerei, Leim- und Düngerfabrikation, Oel-, Seifen- und Kerzenfabrikation, Gyps-, Cement- und Thonwaarenfabrikation. Mit 114 Textfiguren und 15 Tafeln. 4^e. Geb. Preis 12 Mk.
- IV. 1. Mathematik, Mechanik, Hydraulik, Physik, Chemie, Feldmessen, Münz-, Maas- und Gewichtstabellen, Industriegesetze. Mit 244 Textfiguren. 4^e. Geb. Preis 10 Mk.

Mit dieser nach Thunlichkeit ausgedehnten Zerlegung des ganzen Stoffes ist einem Jeden die Möglichkeit gegeben, aus dem Werke gerade nur das zu beziehen, was er speciell für seine Bedürfnisse braucht, und zwar in einem handlichen und elegant ausgestatteten Compendium zu einem verhältnissmäßig sehr billigen Preise. Ausserdem ist zur Erleichterung der Anschaffung das Werk nach und nach in 37 Lieferungen a 3 Mark zu beziehen.